

Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterliklerine İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması

İ. Seçkin AYDIN*

Öz: Konuşma, insanların günlük ve mesleki yaşamlarında en çok kullandığı dil becerisi alanlarından biridir. Bireyler çeşitli amaçlara bağlı olarak sözlü iletişim gerçekleştirirler. Eğitimin sağlıklı yürüyebilmesi de iletişimin kalitesine bağlıdır. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliklerini değerlendirecek bir ölçek aracı geliştirmektir. Araştırmada verilerin analizi için SPSS 17.0 ve Mplus5.2 programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde açımlayıcı faktör analizi tekniklerinden temel bileşenler analizi ile doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Güvenirlik analizi; madde-toplam korelasyonu, alt ve üst % 27'lik grupların farklarının ilişkisiz t-testi kullanılarak denemesi, Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanması ile yapılmıştır. Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği (KÖYÖ) olarak geliştirilen ölçeğin, öğretmen adaylarının öz yeterliklerini ölçmede kullanılacak, geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Konuşma, öz yeterlik, geçerlik, güvenilirlik, öğretmen adayları.

Development of a Speaking Self-Efficacy Scale for Teacher Candidates

Abstract: Speaking is one of the areas of language skills which is the most used by people in their daily and professional lives. Individuals create verbal communication based on different aims. Effective education depends on the quality of communication. The aim of this study is to develop a measurement scale which can evaluate the speaking self-efficacy of the teacher candidates. For data analysis SPSS 17.00 and Mplus 5.2 programmes were used. To analyze the obtained data principal component analysis and confirmatory factor analysis techniques were used. The reliability analysis was carried out using the item-total correlation, t-test to find the differences between groups of upper and lower 27%, Spearman Brown two half test correlation and Cronbach's alpha internal consistency. Speaking Self-Efficacy Scale (SSES) was found to be a valid and a reliable tool to be used to measure the self-efficacy of the teacher candidates.

Keywords: Speaking, self efficacy, reliability, validity, teacher candidates.

Toplumsal bir varlık olan insan, yüzyıllar boyunca çevresiyle etkileşim içerisinde olmuştur. Duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve umutlarını aktarma gereksinimini konuşarak ve yazarak gidermeye çalışmış, bunların da dinleme ve okuma yoluyla anlaşılmasını istemiştir. Bu ortak paylaşım gereksinimine bağlı olarak da iletişim denen olgu ortaya çıkmıştır (Çetinkaya, 2011: 567). Bireyin yaşamını sürdürebilmesi için çevresindeki insanlarla iletişim kurma zorunluluğu doğmuştur. Sağlıklı bir iletişim ise şüphesiz bireyin dili kullanma becerisi ile doğru orantılıdır.

Konuşma, dilin anlatma boyutu içinde yer almakta ve kendini ifade etmenin temel aracını oluşturmaktadır (Yelok ve Sallabaş, 2009: 582). Dili oluşturan bütün beceri alanları birbiriyle ilişkilidir ve bu beceriler, ancak birbirleriyle bütünlük içinde geliştirilebilir. Ancak konuşma becerisi, okuma-yazma becerisinin çıkış noktası ve toplum hayatındaki iletişimde en etkili yol olma özelliklerini de taşımaktadır (Yıldız ve Yavuz, 2012: 321). Bireyin diğer insanlarla dil yoluyla kurduğu iletişimin bir boyutunu oluşturan konuşma bir duygu, düşünce alışveriştir (Kurudayıoğlu, 2003: 290). Konuşma zihnin, söz kalıbına döktüğü ve şekillendirdiği düşüncelerin, duyguların seslendirilmesidir. Diğer bir ifadeyle konuşma, sözlerin seslerin yardımıyla ifade edilişi (Temizyürek, 2007: 117); duygu, düşünce, tasarım ve

* Yrd. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, İzmir, Türkiye, se.aydin@windowslive.com

isteklerin (Temizkan, 2009: 91) dışavurumudur. İletişimin temel bir aracı olarak konuşmada birçok etmen söz konusudur. Bu etmenler aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir (Taşer, 2009: 123):

- Ses
- Boğumlama (Telâffuz)
- Konuşma Dinamiği
- Sözcük Hazinesi
- Biçem (Üslûp)

Yukarıda sıralanan özellikler, iyi bir konuşmanın ana hatlarını belirtir niteliktedir. İnsanın, toplumsal bir birey olarak hayatını devam ettirebilmesinin en önemli koşulu olan iletişim kurma, konuşmanın önemini arttırmaktadır. İletişim kurmanın, insan ve toplum hayatı açısından en önemli fonksiyonu karşılıklı anlaşmayı sağlamaktır. İnsanlar arasındaki anlaşma ve duygu, düşünce, görüş paylaşımı olmaksızın birey ve toplum hayatının devam etmesi düşünülemez. İletişimde bu denli önemli olan konuşma, basit bir eylem değildir. Birçok etmenin uyum içinde bir arada olmasıyla birlikte gerçekleşir. Konuşma esnasında sözlü unsurların yanı sıra sözsüz unsurlar da bu süreci destekleyen önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Temizkan, 2009: 92). Konuşmayı başarılı kılan özelliklerden biri de jest ve mimiklerin (el, kol, yüz ve beden hareketleri) ustalıkla kullanılmasıdır. Bu hareketleri kullanırken duygularımızla birleştirmeli, elden geldiğince doğallık sınırları dışına çıkmamalıyız (Aktaş ve Gündüz, 2010: 104). İletişim söylenen kelimelerin yanı sıra sesin yüksekliği, tonu ve vurgulaması, konuşmanın hızı, nefes alıp verme biçimi, duraklama, yüz ifadesi, göz hareketleri ve duruş biçimi, kişiler arasındaki mesafe, jest ve mimikler, giyim tarzı gibi unsurları da içermektedir. Bütün bunlar konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurlarını kapsayarak konuşmanın karmaşık yapısını oluşturmaktadır (Özbay, 2005: 178). Bu açıklamalara bağlı olarak konuşmanın sestten başlayarak insana özgü birçok niteliğini birlikte kullanmasını gerektirdiği söylenebilir.

Bireylerin konuşma yeterlikleri kendi inançlarıyla da bağlantılıdır. Sosyal-bilişsel teorinin kurucusu olarak kabul edilen Bandura (1986) için öğrenme, yalnız bilişsellikle ilgili olmayıp duyuşsal ve sosyal fonksiyonlara da gereksinim duyar. İnsanlar, sosyal ortamda kendi bilgi ve deneyimlerini şekillendirerek gelişim gösterirler.

Konuşma Eğitimi ve Öğretmen Faktörü

Konuşma becerisi erken çocukluk döneminden itibaren üzerinde önemle durulması gereken bir olgudur. Bu beceri alanı, öğrencilerin Türkçe estetik zevkine vararak ve zengin söz varlığından faydalanarak kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmeleri; sosyal hayatta karşılaşacakları sorunları konuşarak çözebilmeleri, yorumlayıp değerlendirebilmeleri, çevreleriyle iletişim kurup iş birliği yapmaları ve ortak karar vermeleri açısından önemlidir (MEB, 2006: 6). İnsan doğduğu andan itibaren bir şekilde ailesiyle iletişim kurmaya başlar. İlk başlarda sadece ihtiyaçları bildirmek için kullanılan konuşma, yerini daha etkili ve doğru konuşmaya bırakır. Doğuştan getirilen bu beceri müdahale edilmeksizin doğru bir biçimde devam ettirilemez. İnsanın doğuştan getirdiği bir beceri olan konuşmanın doğru ve etkili olması bu alanda verilecek eğitime bağlıdır. Beceriler, hiçbir uğraş vermeden ve kendiliğinden gelişmez. İnsanın sahip olduğu hangi beceri olursa olsun o becerinin geliştirilmesi için eğitim çalışmaları, uygulamaları yapmak şarttır (Doğan, 2009: 191). Bireyin okul yaşamına girmesiyle birlikte daha formal bir süreç başlar. Öğrenciler okulla birlikte daha etkili bir iletişim kurma sürecine girerler.

Yelok ve Sallabaş'a (2009: 584) göre öğrencilerin kimi zaman kendilerini tam ve doğru bir biçimde sözlü olarak ifade edemedikleri görülmektedir. Bu durum onların okudukları okul, öğretmenin niteliği ve çevreyle ilgili sebeplerden de kaynaklanabilir. Öğrencilerin geçmiş öğrenme yaşantıları, onların sözlü anlatıma karşı olumlu veya olumsuz tutum geliştirmelerine sebep olmaktadır. Öğrencilerin iyi bir

konuşma eğitimi alabilmeleri, öğretmen faktörünü ön plana çıkartmaktadır. Çocuğun her yönden gelişebilmesi için, onları yönlendiren ve onlara model olan öğretmen, kendilerini en iyi şekilde ifade etmelerinde de en önemli rolü üstlenir.

Konuşma eğitiminin hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi için öğretmenin telâffuzunun doğru ve yerinde olması gerekir. Çünkü öğrencilerin konuşmalarındaki hataları düzeltmelerinin en etkili yollarından biri öğretmenlerinin konuşmalarını dinlemeleridir. Bu yüzden Türkçe öğretmenlerinin fakülte yıllarında düzgün ve etkili konuşma kuralları konusunda iyi bir eğitim almaları gerekmektedir (Uçgun, 2007: 60). Aynı durum, diğer öğretmenler için de geçerli sayılabilir. Öğrencilerin her açıdan gelişmesinde büyük paya sahip olan öğretmenlerin verecekleri eğitim, üniversitede aldıkları eğitimle doğru orantılı olacaktır. İyi bir konuşma eğitimi almış öğretmen adayı, hem iyi bir model olacak hem de iyi bir konuşma eğitimi verebilecektir. Öğretmenin dili etkin kullanamaması, öğrencilerin yanlış anlamalarına, öğrenme eksikliklerine neden olabilir ve bu durum, öğrencilerin performanslarını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu açılardan, öğretmenin anlatma becerisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu durum, eğitim fakültelerinde verilecek eğitimin önemine işaret etmektedir (Oğuz, 2009: 19).

Öğretmen ve Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde araştırmanın sınırlılığı gereği, öğretmen ve öğretmen adayları üzerine Türkçe konuşma becerisiyle ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Yapılan araştırmalar; tutum, beceri, kaygı, yöntem-teknik ve öz yeterlik başlıkları altında toplanabilir.

Konuşmaya yönelik tutumlara bakıldığında, Yelok ve Sallabaş (2009) öğretmen adaylarının sözlü anlatıma ve sözlü anlatım dersine yönelik tutumlarını belirlemeye çalıştıkları araştırmalarında öğretmen adaylarının çoğunlukla sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik olumlu tutum geliştirdiklerini saptamıştır. Yine Başaran ve Erdem (2009) öğretmen adaylarının güzel konuşmaya ilişkin tutumlarını ve güzel konuşmaya yönelik düşüncelerini belirlemek için bir anket geliştirmişlerdir. Benzer bir çalışma Ceran (2012) tarafından Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının genel itibarıyla olumlu olduğunu göstermektedir. Belirtilen araştırmalar konuşmaya ilişkin tutumların yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumlarını göstermesi bakımından önemli sayılabilir.

Becerilerle ilgili araştırmalara bakıldığında, Temizkan (2009) Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma becerilerinin geliştirilmesinde akran değerlendirmenin etkisini tespit etmek amacıyla yaptığı çalışmada “Konuşma Becerisine Yönelik Akran Değerlendirme Formu”nu kullanmıştır. Bu form “İçerik, Dil ve Anlatım, Sunum” olmak üzere üç ana başlıktan ve üçlü likert biçiminde toplam 32 maddeden oluşmaktadır. “Konuşma Becerisine Yönelik Akran Değerlendirme Formu”nun güvenilirliği “cronbach alfa katsayısı” ile sınıanmış ve güvenilirlik derecesi .89 olarak tespit edilmiştir. Yıldız ve Yavuz (2012) tarafından etkili konuşma becerisini ölçebilmek amacıyla Selçuk Üniversitesinde öğretmenlik formasyon eğitimi alan 342 öğrenci üzerinde bir ölçek çalışması yapılmıştır. Geçerlik-güvenirlik analizleri sonucunda ölçek 24 maddeye indirilmiştir. Arslan (2012) tarafından geliştirilen bir diğer anket ise, üniversite öğrencilerinin topluluk karşısında konuşma becerisi ile ilgili çeşitli görüşlerini belirlemek amacıyla Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi öğrencilerine (Türkçe Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı, İlk ve Acil Yardım) uygulanarak katılımcılardan görüşler alınmıştır.

Konuşma kaygısına yönelik yapılan araştırmalara bakıldığında, Sübaşı (2003) 21 maddelik beşli likert tipinde “Etkileşim Kaygı Ölçeği” uyarlama çalışması görülmektedir. Çalışma 2000-2001 öğretim yılında üniversite düzeyindeki öğrenci gruplarından elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türkiye’de geçerli ve güvenilir olarak kullanılabilceğini göstermiştir. Sevim (2012) de öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının belirlenebilmesine yönelik 20 maddelik bir “Konuşma Kaygısı Ölçeği” uyarlama çalışması yapmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde çalışma grubunu Atatürk

Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde sosyal bilimleri ve fen bilimleri alanlarında öğrenim gören 338 öğretmen adayı oluşturmuştur. Toplanan veriler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin geçerlilik çalışmasında kapsam ve yapı geçerliklerine bakılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında ise “cronbach alfa güvenilirlik katsayısı”na bakılmış ve .91’lik bir değer bulunmuştur.

Kurudayıoğlu’nun (2011) Türkçe öğretmeni adaylarının sözlü anlatımları sırasında kullandıkları düşünceyi geliştirme yollarını belirlemek için yaptığı araştırma, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde, “Sözlü Anlatım I” dersine kayıtlı bulunan 110 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. “Sözlü Anlatım I” dersi kapsamında önceden belirlenen konular çerçevesinde 110 öğretmen adayından 5-7 dakikalık bir hazırlıklı konuşma yapması istenmiştir. Kamera ile kaydedilen konuşmalar araştırmacının kendisi ve bir araştırma asistanı tarafından incelenerek kullanılan düşünceyi geliştirme tekniklerinin sıklık ve yaygınlıkları tespit edilmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının sözlü anlatımlarında ortalama 11-15 arasında düşünceyi geliştirme tekniklerinden yararlandıkları; “örnekleme” ve “tanımlama” tekniklerini “alıntı yapma”, “sayısal verilerden yararlanma” ve “karşılaştırma yapma” tekniklerine göre daha fazla kullandıkları ortaya konulmuştur. Kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre sözlü anlatımları sırasında daha fazla oranda düşünceyi geliştirme tekniklerine başvurdukları ve öğretmen adaylarının akademik başarılarıyla düşünceyi geliştirme tekniklerini kullanma sıklıkları arasında ters orantı olduğu araştırmanın diğer bulguları arasında yer almaktadır. Öztürk ve Altuntaş (2012) ilköğretim ikinci kademe Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitimine yönelik görüşlerini ve konuşma eğitiminde karşılaştıkları sorunları ortaya koymak amacıyla nitel bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin hangi amaç ve kazanımları öğrencilerin seviyesinin üzerinde buldukları, konuşma eğitiminde hangi etkinlikleri, yöntem ve teknikleri, araç gereçlerle ölçme araçlarını kullandıkları ve hangi güçlüklerle karşılaştıkları saptanmıştır.

Oğuz (2009) öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algılarını ortaya koymak amacıyla nitel araştırma modelinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırmanın örneklemini Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinin birinci sınıflarında öğrenim gören toplam 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarına araştırmacı tarafından açık uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının yarıdan fazlası sözlü anlatım becerisinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adaylarının yarıya yakını yazılı anlatım becerisinin sözlü anlatım becerisine göre daha iyi olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adayları bu becerilerindeki yetersizlik nedenlerinin; kitap okumamalarından, uygulamalarda bulunmamalarından, deneyimsizliklerinden ve bazı kişisel özelliklerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Arhan’ın (2007) ‘Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okulları İkinci Kademe Konuşma Eğitimi (Ankara İli Örneği)’ adlı çalışmasında öğretmenlerin çoğunun mezun oldukları bölümde konuşma eğitimi dersini almadığını, bu dersi alanların ise dersin ihtiyaçlarını karşılamadığını ortaya koymuştur. Öğretmenlerin ders saatlerinin yoğunluğu, sınıfların kalabalık olması, yardımcı araçların yeterince kullanılmaması ve Türkçe ders saatlerinin yetersizliğinin konuşma eğitimini zorlaştırmakta olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Öğretmenler, Türkçe Programı’ndan, ders kitaplarından, yöntem ve tekniklerden, ölçme ve değerlendirmeden, öğretmen-öğrenci, öğretmen-aile ilişkilerinden kaynaklanan sorunların ve aksaklıkların konuşma eğitimini olumsuz etkilediğini bildirmişlerdir. Er ve Demir’in (2013) örgün ve ikinci öğretimde okuyan Türkçe öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin, staj okullarındaki Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerilerine ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla hazırladıkları çalışma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının çoğunluğu konuşmanın hitap boyutunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, öğretmenlerin sözcük dağarcıklarının yeterli olmamasından dolayı sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında sözcük dağarcığı yetersizliğinde yapılan içerik

analizi sonucunda kısıtlı sözcük dağarcığı, yerel ağız, tekrar kelimeler, yetkin olmama, kitap okumama, kitaptaki sözcükle yetinme, derse hazırlıksız gelme, ders kitabına bağlılık, etkisiz anlatım, düzensiz anlatım, kılavuz kitaba göre anlatım, disiplinsizlik şeklinde olumsuz kodlara ulaşılmıştır. Çalışmada çıkan olumsuz kodlar incelendiğinde Arhan'ın (2007) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Uluslararası alanda konuşma becerisini ölçmek için kullanılan birçok ölçek bulunmaktadır. Bunlardan Amerikan Konseyi Konuşma Ölçeği, Konuşma Yeterlik Kılavuzu, Konuşma Dilinin Analitik Açıklayıcıları (Yıldız ve Yavuz, 2012: 322) örnek olarak verilebilir.

Çalışmanın Amacı

Bir dilin öğretmen tarafından etkin bir şekilde kullanılması, öğretmenlerden beklenen hedeflerden biridir. Öğretmen yeterliklerinde, alt yeterlik performans göstergeleri arasında “Türkçeyi kurallarına uygun ve anlaşılabilir bir biçimde kullanmaları” (MEB, 2006: 12) da yer almaktadır. Dolayısıyla üniversite düzeyinde eğitim alan ve mesleği gereği sürekli iletişim kurmak zorunda olan öğretmenler için dil, aynı zamanda bir eğitim aracıdır. Konuşma becerilerinin farklı yönlerden ölçülebilmesi kolay bir durum değildir. Özellikle konuşma anında gerçekleşen sözel ve sözel olmayan eylemlerin objektif bir biçimde değerlendirmesini yapmak çok zordur. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının konuşma becerilerini öz yeterlik yönünden değerlendirebilmek için bir ölçek geliştirmektir. Öz yeterlikle ilgili yapılan araştırmalar (Bandura, 1986; Zimmerman & Bandura, 1994; Bandura, 2009), öz yeterliğin yükselmesine bağlı olarak başarının arttığını göstermektedir. Bu çerçevede, öğretmen adaylarının kendi konuşmalarına bağlı inanışlarını saptamak ayrı bir önem taşımaktadır. Öğretmen ve öğretmen adaylarının meslekî öz yeterlikleri yanında, kullandıkları dile yönelik öz yeterlikleri de önemlidir. Gerek iş gerekse günlük yaşamlarında dile yönelik inanışlar, ölçülmesi gereken niteliktedir.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Çalışmanın örneklemini farklı bölümlerden tabakalı seçkisiz örnekleme yolu ile seçilen 503 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Tavşancıl (2010), örneklem büyüklüğünde 50'yi çok zayıf, 100'ü zayıf, 200'ü orta, 300'ü iyi, 500'ü çok iyi ve 1000'i mükemmel olarak nitelemektedir. Dolayısıyla örnekleme seçilen katılımcı sayısının çok iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Adayların demografik özellikleri Tablo I'de sunulmuştur.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Bu araştırma genel tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmanın başlangıcında sözlü anlatım becerilerine yönelik alan yazın taranmıştır. Ardından 2011-2012 öğretim yılındaki son sınıf 50 Türkçe öğretmeni adayına “Sözlü anlatımda kendinizi yeterli gördüğünüz ve görmediğiniz hangi özellikler bulunmaktadır?” sorusu yöneltilerek açıklamalarıyla birlikte yazmaları istenmiştir. Sözlü anlatım öz yeterliğine yönelik toplanan verilerden madde havuzu oluşturulmuştur. Toplam 78 maddeden oluşan ölçek, uzman görüşüne sunulmuştur. Kapsam geçerliliğini saptamak üzere 5 Türkçe eğitimi, 1 rehberlik ve psikolojik danışma, 1 program geliştirme, 1 ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınarak 66 maddelik ölçeğe son hâli verilmiştir. Ayrıca ölçek maddelerinin uygun boyutlarda yer alabilmesi için Türkçe eğitimi alanında çalışan 5 akademisyenden görüş alınmıştır. Boyutların belirlenmesinde uzmanların görüş birliğine vardığı saptanmıştır. Ölçeğin anlaşılabilirliğine ilişkin 40 katılımcıdan oluşan Türkçe öğretmeni adayına ölçek dağıtılarak ön denemesi yapılmıştır. Deneme sonucunda kimi maddelerde değişiklik yapılmıştır. Ölçeğin son şekli, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarına sunulmuştur.

Tablo I*Katılımcıların Demografik Özellikleri*

Ana Bilim Dalı	Sınıf Düzeyi	Cinsiyet		Toplam (n)
		Kadın (n)	Erkek (n)	
Sınıf Öğretmenliği	1	16	8	24
	4	7	4	11
Fen Bilgisi Eğitimi	1	25	13	38
	4	13	13	26
Türkçe Eğitimi	1	26	18	44
	4	24	15	39
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi	1	11	6	17
	5	19	7	26
Tarih Eğitimi	1	4	18	22
	5	12	22	34
Almanca Eğitimi	1	26	16	42
	4	26	13	39
Coğrafya Eğitimi	1	23	17	40
	5	29	14	43
Orta Öğretim Matematik Eğitimi	1	14	15	29
	5	21	8	29
Toplam		296	207	503
		58,84,7%	41,2%	%100

Verilerin analizinde açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi için SPSS 17.0 programı kullanılmıştır. Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Küresellik testi ile kontrol edilmiştir. Verilerin faktör analizi için uygun çıkması üzerine, "Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği"nin (KÖYÖ) yapı geçerliğini ve faktör yapısını incelemek için temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Analizlerde faktörlerin her değişken üzerindeki ortak faktör varyansı, maddelerin faktör yükleri, açıklanan varyans oranları ve yamaç-birikinti grafiği incelenmiştir. Faktör yük değerleri en az .45 olan maddeler analiz için seçilmiştir. Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür (Büyüköztürk, 2010: 124). Maddelerin ortak bir faktörde toplanıp toplanmadığını belirleyebilmek için döndürülmüş (varimax) temel bileşenler analizi uygulanmıştır. Madde seçiminde Pearson korelasyonu kullanılmıştır.

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen faktörleri test etmek için ise Mplus5.2 programında doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Bu analizde standartlaştırılmış değerler, χ^2 serbestlik derecesi, CFI (Karşılaştırmalı uyum indeksi), NFI (normlaştırılmış uyum indeksi), RMSEA (Yaklaşık hataların ortalama karekökü) ve SRMR (Standardize Edilmiş Artık Ortalamalarının Karekökü) değerleri saptanmıştır.

Güvenirlilik analizinde madde-toplam korelasyonu, testin toplam puanlarına göre oluşturulan alt ve üst 27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların ilişkisiz t-testi kullanılarak sınanması, Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplaması yapılmıştır.

Güvenirlilik çalışmaları ve faktör analizine bağlı olarak ölçekteki 66 maddeden 20 tanesi çıkarılmış ve ölçek 46 madde olarak değerlendirilmeye alınmıştır. Ölçeğin analizine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Bulgular

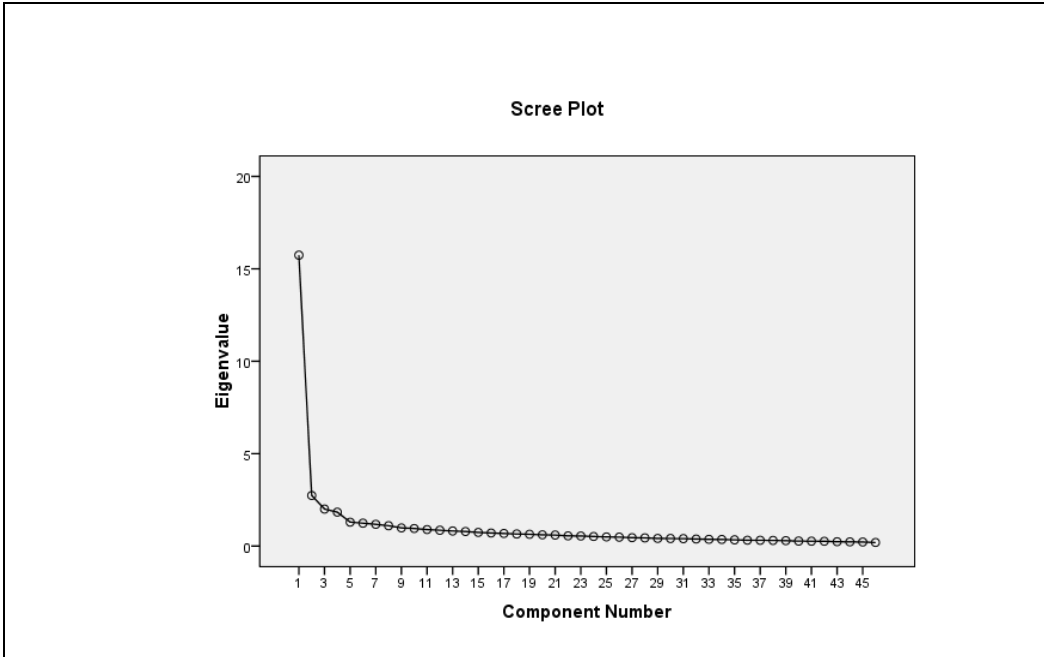
Açımlayıcı Faktör Analizi

Analizin başlangıcında KMO değeri bulunmuştur. KMO değeri .944 oranında değer saptanmıştır. KMO değerinin .90 üzerinde çıkması, faktör analizi için mükemmel olarak değerlendirilmektedir (Çokluk vd., 2010: 207). Bartlett testi sonuçları incelendiğinde ise ki-kare değerinin ($\chi^2=11942,164/000$) .01

düzeyinde manidar olduğu görülmüştür. Bu sonuç, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini ve dolayısıyla faktör analizinin bir diğer sayılısının karşılandığı anlamına gelmektedir (Çokluk vd., 2010: 228).

Açıklanan toplam varyans değerlerine bakıldığında önerilen faktör sayısının 8 olduğu görülmüştür. Döndürülmüş temel bileşenler analizi sonucunda .32'nin üzerinde olmasına karşın aynı faktörde yük değeri yüksek olan 20 madde ölçekten çıkarılmıştır. Analizde öz değeri 1'in üzerinde olan sekiz faktör bulunmaktadır. Ancak öz değeri 1'in üzerinde olan sekiz faktörün dördüncü faktörden başlayarak düştüğü görülmektedir. Çıkarılan 20 madde sonunda kalan ölçek üzerinde temel bileşenler analizi yeniden yapılmıştır. Kalan 46 maddelik ölçeğe ilişkin yamaç birikinti grafiği Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1'de yapılan analize bağlı yamaç birikinti grafiğinde, birinci bileşenin toplam varyansa önemli düzeyde katkı yaptığı, dördüncü bileşenden sonra ise plato yapmaya başladığı görülmektedir.

Şekil 1. KÖYÖ yamaç birikinti grafiği

46 maddelik KÖYÖ'nün faktör ortak varyansı, faktör yük değerleri ve döndürülmüş temel bileşenler analiz sonuçları Tablo II'de sunulmuştur.

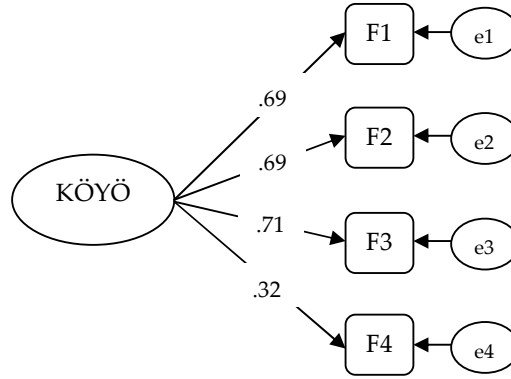
Tablo II incelendiğinde dört faktörden oluşan ölçekteki maddelerin birinci bileşendeki faktör yük değerlerinin birinci boyutta .71 ile .49 arasında, ikinci boyutta .73 ile .45 arasında, üçüncü boyutta .69 ile .44 arasında ve dördüncü boyutta .77 ile .44 arasında değiştiği görülmektedir. Yukarıdaki değerlerden hareketle maddelerin kabul düzeyinin (.32) üzerinde yer aldığı ve binişik olmadığı söylenebilir. Dört faktörün açıklanan toplam varyansa katkısı ise 48,5'tir. Çok faktörlü desenlerde açıklanan varyansın 40 ile 60 arasında olması yeterli kabul edilir (Çokluk vd., 2010: 239). Birinci boyut için "Konuşmayı Planlama", ikinci boyut için "Konuşma Süreci", üçüncü boyut için "Dilsel Yapı" ve dördüncü boyut için "Dinleyici Faktörü" adlandırması yapılmıştır.

Tablo II
KÖYÖ Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri			
			Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
m46	,534	,577	.707	.151	.09	-.059
m58	,581	,681	.703	.165	.151	.192
m59	,566	,659	.686	.292	.086	.054
m60	,565	,678	.686	.256	.124	.116
m25	,585	,649	.665	.053	.373	-.033
m65	,497	,591	.654	.168	.029	.201
m66	,513	,652	.642	.239	.113	.177
m24	,548	,613	.637	.053	.364	-.083
m64	,507	,671	.619	.228	.184	.193
m23	,535	,626	.603	.042	.411	-.017
m54	,457	,613	.598	.221	.098	.2
m44	,429	,587	.596	.084	.212	.145
m61	,496	,665	.569	.215	.199	.294
m52	,410	,612	.541	.273	.175	.109
m50	,481	,680	.518	.305	.233	.256
m45	,384	,598	.506	.23	.27	.051
m43	,407	,609	.495	.124	.351	.153
m63	,493	,687	.493	.295	.265	.305
m26	,426	,621	.489	.124	.379	.164
m22	,397	,605	.489	.14	.34	.149
m4	,571	,502	.18	.731	.066	.005
m5	,529	,467	.151	.709	.035	.041
m6	,458	,497	.188	.632	.153	-.017
m12	,524	,609	.247	.627	.255	.067
m3	,389	,447	.148	.587	.064	.135
m14	,494	,620	.218	.552	.302	.225
m15	,435	,592	.252	.527	.253	.172
m2	,322	,396	.012	.498	.254	.095
m11	,360	,539	.283	.486	.168	.124
m13	,355	,483	.13	.483	.191	.261
m17	,386	,566	.246	.478	.297	.096
m39	,314	,496	.197	.449	.256	.084
m29	,606	,633	.191	.275	.693	.117
m37	,573	,619	.211	.241	.679	.099
m28	,529	,543	.076	.268	.655	.153
m33	,599	,682	.334	.218	.653	.111
m34	,500	,580	.159	.268	.616	.152
m31	,591	,693	.42	.189	.612	.064
m30	,606	,707	.359	.341	.6	.027
m32	,451	,589	.375	.086	.54	.104
m36	,382	,568	.292	.167	.435	.283
m56	,657	,440	.213	.093	.084	.772
m55	,584	,338	.095	.039	.103	.75
m57	,540	,449	.307	.091	.036	.66
m38	,394	,365	-.037	.307	.221	.5
m47	,352	,490	.192	.258	.241	.437
Açıklanan Varyans						
Toplam (%):	48,5					
Faktör1 (%):	34,2					
Faktör 2 (%):	5,9					
Faktör 3 (%):	4,4					
Faktör 4 (%):	4					

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizinden sonra elde edilen maddeler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Standartlaştırılmış tahminler .32 ile .71 aralığında değişmektedir. DFA modeli Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. DFA modeli

AFA sonucunda elde edilen 4 faktörlü yapıya DFA uygulanarak analiz yapılmıştır. Mplus5.2 programı kullanılarak 4 faktörlü KÖYÖ'nün modeli test edilmiştir. Yapılan modifikasyon sonrasında χ^2 değerinin serbestlik derecesine oranının 824.901 ($df=6$, $p<.05$) olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonucunda ki-kare iyilik uyum indeksi sonuçlarının $p>0.5$ düzeyinde anlamlı çıkmadığı ($p=0.071$; ki-kare= 5.28) görülmüştür.

Karşılaştırmalı uyum indeksine bakıldığında CFI değerinin $CFI \geq .99$ çıkması mükemmel olarak değerlendirilebilir. Bu çerçevede değişkenler arasındaki ilişkinin faktörler bağlamında ilişkili olmadığını (Çokluk vd., 2010); diğer yandan normlaştırılmış uyum indeksinin (NFI-TLI), .98 çıkmasının ise örneklem genişliğindeki serbestliğin mükemmel olduğunu (Hu ve Bentler, 1995) göstermektedir. Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA=0.57) incelendiğinde bu değer iyi uyum gösterdiği söylenebilir. Yine standardize edilmiş artık ortalamalarının karekökü (SRMR=0.013) değerlerinin sıfıra yakın olduğu görülmektedir. SRMR ve RMSEA değerinin 0 olması mükemmel uyuma işaret etmektedir (Smith vd, 2001; Çokluk vd., 2010). Dolayısıyla elde edilen değerlerin mükemmel olduğu söylenebilir.

Güvenirlilik Analizi

KÖYÖ'nün madde numaraları, maddeleri, madde toplam korelasyonları ile alt ve üst 27'lik grupların karşılaştırması Tablo III'te verilmiştir.

Ölçekte yer alan maddeler için madde toplam korelasyonların .33 ile .67 arasında değiştiği ve t-değerlerinin anlamlı olduğu görülmektedir. Genel olarak madde toplam korelasyonu .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği söylenebilir. Alt ve üst grup t-değerlerinin anlamlı çıkması ise testin iç tutarlılığının bir göstergesi olarak değerlendirilir (Büyüköztürk, 2010: 171). Tablo IV'de ise alt faktörle ölçeğin bütünü için güvenilirlik katsayıları verilmiştir.

Tablo III*Madde Analizi Sonuçları*

Madde No	Maddeler	Madde Toplam Korelasyonu	t* Alt 27-Üst 27
m2	Hazırlıklı bir konuşma yapacaksam kılık kıyafetime özen göstermede,	.39	.52
m3	Hazırlıklı konuşmalarda ön araştırma yapmada,	.43	.71
m4	Hazırlıklı konuşmalardan önce bir plan hazırlamada,	.48	1.12
m5	Hazırlıklı konuşmalardan önce gereken materyalleri hazırlamada,	.45	1.45
m6	Hazırlıklı bir konuşma için metin hazırlamada,	.48	3.10
m11	Hazırlıklı bir konuşma yaparken amacı belirtmede,	.52	1.52
m12	Amaca uygun konuşmada,	.59	2.24
m13	Gereksiz bilgilerden kaçınmada,	.46	1.07
m14	Belli bir düzen, mantık içinde konuşma yapmada,	.60	2.66
m15	Gereksiz duygu ve düşüncelerden kaçınmada,	.57	2.56
m17	Anlattıklarımı destekleyen uygun örnekler vermede,	.54	2.10
m22	Nefes kontrolünü sağlamada,	.58	3.77
m23	Jest ve mimikleri yerinde kullanmada,	.60	2.30
m24	Konuşurken göz teması kurmada,	.58	2.39
m25	Beden dilini etkili kullanmada,	.62	4.12
m26	Uygun yerlerde nefes alıp vermede,	.60	1.45
m28	Standart dilli (İstanbul Türkçesi) kullanmada,	.52	3.20
m29	Kelimelerin ses açısından anlaşılır olmasında,	.60	2.77
m30	İletişim anında akıcı konuşmada,	.68	4.28
m31	Vurgu ve tonlamaları göz önünde bulundurarak konuşmada	.66	2.39
m32	Sesimin şiddetini ayarlayarak konuşmada,	.56	1.55
m33	Konuşurken sesleri doğru çıkarmada,	.65	2.23
m34	Dilbilgisi kurallarına uygun konuşma yapmada,	.56	3.84
m36	Gereksiz sesler çıkarmadan konuşmada,	.55	.45
m37	Telaffuzu doğru gerçekleştirmede,	.60	3.49
m38	Argo kullanımlardan kaçınmada,	.36	.52
m39	Uygun yerde kalıp ifadeler (atasözü, deyim vb.) kullanmada,	.47	2.52
m43	Konuşma hızımı ayarlamada,	.58	3.51
m44	Metne bakmadan konuşmada,	.56	2.61
m45	Farklı anlatım tekniklerinden ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmada,	.57	3.53
m46	Konuşma anında doğal davranma konusunda,	.55	2.46
m47	Konuşmalarında nezaket kurallarına uymada,	.47	1.46
m50	Tekdüze bir anlatıma düşmeden konuşmada,	.66	2.39
m52	Düşüncelerimi açık bir şekilde belirtmede,	.58	1.98
m54	Sorulara kaygılanmadan yanıt vermede,	.59	1.95
m55	Karşı görüş belirtenlere saygı göstermede,	.33	.85
m56	Konuşma sırasında sabırlı davranmada,	.45	1.40
m57	Dinleyenlerle empati kurmada,	.45	.28
m58	Konuşma anında özgüvenimi sağlamada,	.65	1.64
m59	Heyecanlanmadan konuşmada,	.63	3.23
m60	Konuşmalarımı sıkılmadan gerçekleştirmede,	.65	1.92
m61	Konuşmayı istekli yapmada,	.64	.76
m63	Konuya odaklanarak konuşmada,	.66	2.79
m64	Dinleyicinin ilgisini çekmede,	.64	1.57
m65	Dinleyicilerle sıcak ilişki kurmada,	.57	2.15
m66	Karşılıklı konuşmalarda heyecanımı yenmede,	.62	2.84

n=503

Alt27= Üst27=136 * p<.001

Konuşma Öz Yeterlikleri Ölçeği

Tablo IV
KÖYÖ Güvenirlik Katsayı Sonuçları

	1.Alt Faktör	2.Alt Faktör	3.Alt Faktör	4.Alt Faktör	Ölçeğin Bütünü
Eşit İki Yarı Spearman Brown Güvenirlik Katsayısı	.93	.85	.85	.60	.89
GuttmanSplit-Half Güvenirlik Katsayısı	.92	.85	.83	.60	.89
Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı	.94	.87	.89	.74	.95

İkiden fazla cevap seçeneği olan testlerde kullanılan Cronbach alfa (α) katsayısı, cevaplar arasındaki tutarlılığı belirlemek için kullanılır. Psikolojik bir test için hesaplanan güvenirlik katsayısının .70 ve daha test puanlarının güvenirliliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2010: 170-171). Tabloda faktörlere ilişkin değerlere bakıldığında 1. faktörün .94, 2. faktörün .87, 3. faktörün .89, 4. faktörün .74 alfa katsayısına sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğin bütünü .95 alfa katsayısına sahiptir. Buna göre ölçekteki 3 alt faktörle bütünü yüksek derecede, 1 alt faktörün ise oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo V'de KÖYÖ'ye ilişkin ortalama, standart sapma ve faktör puanları arasındaki korelasyon sonuçları verilmiştir.

Tablo V
KÖYÖ Ortalama, Standart Sapma, Faktör Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	Madde Sayısı	\bar{X}	S	Faktörler Arası Korelasyon*			
				Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Faktör 1	20	3.46	.64	-	.63*	.70*	.47*
Faktör 2	12	3.69	.52	.63*	-	.63*	.48*
Faktör 3	9	3.62	.65	.70*	.63*	-	.45*
Faktör 4	5	3.92	.65	.47*	.48*	.45*	-

* $p < .001$

Faktörler arasında pozitif ve anlamlı ilişkilerin ($p < .01$) olduğu, ölçeğin ilişkili dört faktörden oluştuğu görülmektedir.

Sonuç

Yapılan çalışma sonucunda ölçeğin "Konuşmayı Planlama", "Konuşma Süreci", "Dilsel Yapı" ve "Dinleyici Faktörü" olmak üzere dört boyutta toplandığı görülmüştür. Açımlayıcı Faktör analizi sonuçlarına göre dört faktörün açıklanan toplam varyansa katkısı %48,5 oranında saptanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarıyla da test edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizinden sonra elde edilen maddeler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Standartlaştırılmış tahminler .32 ile .71 aralığında değişmektedir. χ^2 değerinin serbestlik derecesine oranının 824.901 ($df=6$, $p < .05$) olduğu tespit edilmiştir. CFI değerinin $CFI \geq .99$ çıkması mükemmel olarak değerlendirilebilir. Normlaştırılmış uyum indeksinin (NFI-TLI), .98 çıkmasını ise örneklem genişliğindeki serbestliğin mükemmel olduğunu (Hu & Bentler, 1995) göstermektedir. Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA=0.57) incelendiğinde bu değer iyi uyum gösterdiği söylenebilir. Standardize edilmiş artık ortalamalarının karekökü (SRMR=0.013) değerlerinin sifıra yakın olduğu görülmektedir. SRMR ve RMSEA değerinin 0 olması mükemmel uyuma işaret etmektedir (Smith vd, 2001; Çokluk vd., 2010). Dolayısıyla elde edilen değerlerin mükemmel olduğu söylenebilir. Güvenirlik analizine bakıldığında 1. faktörün .94, 2. faktörün .87, 3. faktörün .89, 4. faktörün .74 alfa katsayısına sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğin bütünü .95 alfa

katsayısına sahiptir. Geliştirilen bu ölçeğin öğretmen adaylarının konuşma becerisini öz yeterlik yönünden değerlendirmede sağlıklı bir araç olduğu söylenebilir.

Günümüzde öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik etme, öğrenmelerini kolaylaştırma, öğrencilere model davranışlar gösterme, dönüt verme, öğrenci-öğrenci ya da öğrenci-öğretmen arasında etkili iletişim sağlama vb. rolleri ön plana çıkmıştır (Oğuz, 2009: 19). İyi bir öğretmende bulunması gereken niteliklerin başında dilin etkin kullanımı da yer almaktadır. MEB'in (2006) öğretmenlerin genel ve özel alan yeterliklerini belirlerken performans göstergeleri arasında yer alan dil kullanımı meslekî açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğretmen ve öğretmen adaylarının kendi dil kullanımlarına ilişkin öz yeterlik algıları mutlaka incelenmelidir. Geliştirilen bu ölçek aracılığıyla öğretmen adaylarının sözlü iletişim becerileri öz yeterlik yönünden incelenebilir. Yine üniversite düzeyinde öğrenim gören diğer öğrencilere uygulanarak konuşma öz yeterlikleri saptanabilir. İnsanoğlunun doğası gereği konuşmaya ihtiyaç duyması kaçınılmazdır. Özellikle öğrencilerine model olmaya çalışan öğretmenlerin bu konuda daha duyarlı olması beklenir. Bu yüzden konuşmaya yönelik öz yeterlik inançlarını saptamak ve uygun şekillerde öz düzenleme yapmak, hem kişisel gelişim hem de meslekî açıdan büyük bir gereksinimdir.

Kaynaklar

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2010). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yay.
- Arhan, S. (2007). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okulları ikinci kademedeki konuşma eğitimi (Ankara ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Arslan, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin “topluluk karşısında konuşma” ile ilgili çeşitli görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen üniversitesi örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 221-231.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. [Düşünce ve eylemin sosyal temelleri: Sosyal bilişsel teori] New Jersey: Prentice Hall.
- Bandura, A. (2009). *Cultivate self-efficacy for personal and organizational effectiveness*. [Kişisel ve örgütsel etkililik için öz yeterliğin geliştirilmesi] In E.A. Locke (ed.), *Handbook of principles of organization behavior*. (2nd ed.), (s.179-200). New York: Wiley.
- Başaran, M. ve Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceran, D. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 567-576.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yay.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Er, O. ve Demir, Ö. (2013). Konuşma becerisinin türkçe öğretmenleri tarafından kullanılabilirliğine ilişkin türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(1), 1417-1436.
- Hu, L. T. & Bentler, P. M. (1995). *Evaluating model fit*. [Uyum modelinin değerlendirilmesi] In R. H. Hoyle (Ed.), *Structural equation modeling: Concepts, issues, and applications* (pp. 76-99). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR-XIII-/2003-Bahar*, 287-309.
- Kurudayıoğlu, M. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının sözlü anlatımlarının düşünceyi geliştirme teknikleri açısından incelenmesi. *TÜBAR-XXIX-/2011-Bahar*, 213-226.
- MEB (2006). *İlköğretim türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu* (6, 7, 8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 18-42.
- Özbay, M. (2005). Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri. *Journal Of Qafqaz University*, 16, 177-184.
- Öztürk, B. K. ve Altuntaş, İ. (2012). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma eğitimine yönelik öğretmen görüşleri: Nitel bir çalışma. *Eğitim Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, Mayıs-

- Haziran-Temmuz 2012, 1(2) , 342-356. ISSN: 2146-9199.*
- Sevim, O. (2012). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma kaygısı ölçeği: bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7(2), 927-937.*
- Smith, T. D., McMillan, B. F. & Bradley, F. (2001, Şubat). *A primer of model fit indices in structural equation modeling.* [Yapısal eşitlik modellemesinde uyum indeksi] Annual Meeting of the Southwest Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Sübaşı, G. (2003). Etkileşim kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(19), 35-40.*
- Taşer, S. (2009). *Konuşma eğitimi.* İstanbul: Pegasus Yay.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Temizkan, F. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(12), 90-112.*
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40(2), 113-131.*
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 59-67.*
- Yelok, V. S. ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(3), 581-606.*
- Yıldız, D. Ç. ve Yavuz, M. (2012). Etkili bir konuşma ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7(2), 319-334.*
- Zimmerman, B. J. & Bandura, A. (1994). Impact of self-regulatory influences on writing course attainment. [Öz düzenlemenin yazma derslerindeki düzeye etkisi] *American Educational Research Journal, 31, 845-862.*